

Değerli Konuklar, Kıymetli Basın mensupları,

Sizleri şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Ege Sanayicileri ve İş insanları Derneği tarafından düzenlenen 3. Yatırım Zirvesi, yatırım ortamına ilişkin bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasına, yeni iş birliklerinin doğmasına katkı sunan, değerli bir platform. Bu anlamlı buluşmayı düzenleyen ve davetleriyle bizi bir araya getiren, ESİAD'ın değerli yönetim kurulu üyelerine, teşekkürlerimi sunarım.

Değerli Konuklar,

Küresel çoklu krizler giderek derinleşiyor ve karmaşıklaşıyor. Jeopolitik gerilimler savaflara dönüşüyor. Popülizm, korumacılık, kimlik gerilimlerinin hepsi ön plana çıkıyor. Ekolojik sistemler üzerinde artan tahribat, yeni sosyal ve ekonomik yükler getiriyor. Küresel ekonomik güçler bir denge arayışı içinde. Bu gelişmelerle, global görünüm yepyeni bir döngüye girdi. İzleyen dönemde;

- ABD-Çin rekabetinin daha da sertleşmesi,
- Ukrayna-Rusya savaşının uzaması,
- İsrail-Hamas çatışmasının bir yandan, önce Lübnan'ı ve Orta Doğu'yu giderek istikrarsızlaştırması, bir yandan da, Batı demokrasilerindeki aksaklıkları göz önüne getirmesi gibi, küresel çatışma alanları derinleşebilir.

Diğer yandan; makroekonomik koşulların getirdiği belirsizlikler de görüş mesafemizi oldukça daralttı. Küresel ekonomiye baktığımızda, 2024 yılı itibarıyla, tıpkı bir önceki döngüde olduğu gibi, büyük merkez bankaları öncülüğünde değişen, bir para politikası görüyoruz. Bu yıl içerisinde yüzden fazla ülkede gerçekleşen seçimlerle birlikte, siyasi ve ekonomik anlamda yeni bir döneme giriyoruz. Faiz indirimleri ile başlayan süreç, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin lehine fırsatlar sunabilir. Öte yandan, yakın coğrafyamızdaki artan tansiyon, akran ülkelerden, negatif ayrışmamıza neden olabilir.

Ekonomi yönetimimizin son dönemdeki istikrarlı politikaları sayesinde, enflasyon ile mücadelede bir miktar başarı elde ettik. Bu dönemde enflasyon beklentilerinde ve hizmet enflasyonundaki katılığın, yavaş yavaş kırılmaya başlaması ve enflasyonla mücadele konusunda, toplumsal mutabakat oluşmasını, olumlu görüyoruz. Ancak, enflasyon rakamlarının hedeflenen seviyelere gerilememiş olması, bu süreçte hataya pay bırakmıyor. Erken göreceğimiz bir faiz indirimi, bu süreçte yakaladığımız başarının zedelenmesine ve sürecin uzamasına neden olabilir. Bunun maliyetini, özellikle sanayi tarafında, hem yüksek finansman giderleri, hem de talebin yavaşlaması açısından hissetmeye başlamışken, sürecin doğru yönetimde çok dikkatli olmalıyız.

Enflasyonla mücadele, şimdiye kadar temel olarak, para politikası kanalıyla yapıldı. Bu alanda atılan doğru adımların olumlu etkisini görmüş olsak da, önümüzdeki yıl hedeflenen %21'lik enflasyona ulaşmak için, mevcut politikalardan fazlası gerekebilir. Özellikle mali politikaların, sürece daha iyi eşlik etmesini sağlamalıyız. Bu anlamda, kamu harcamalarının daha sıkı kontrol edilmesi ve daha verimli alanlara aktarılması, kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin, çok daha güçlü yapılması önceliklendirilmeli.

Geride bıraktığımız dönemde, önceliğimizin dezenflasyon ve makroekonomik istikrar olması, son derece anlaşılır. Öte yandan, uzun zamandır önelediğimiz sorunları çözüme kavuştururken sanayi, yeşil ve dijital dönüşüm gibi konularda da ivedilikle ve istişare içerisinde ilerleme kaydetmeliyiz. Daha sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmanın sağlanması için, köklü ve yapısal reformları hayata geçirmemiz oldukça önemli.

Bu doğrultuda, Türkiye'nin küresel ekonomide rekabetçiliğini artırabilmesi için, yeşil ve dijital dönüşümün sanayi politikalarıyla, entegre bir şekilde, ele alınması büyük önem taşıyor. Avrupa Birliği'nin yeni sanayi stratejisi ve Yeşil Mutabakat kapsamındaki düzenlemeler, yalnızca çevresel sürdürülebilirlik için değil, aynı zamanda, ekonomik ve ticari ilişkilerde de belirleyici. Bu noktada

- Enerji piyasasının serbestleştirilmesi,
- Yeşil dönüşüm politikalarının uygulanması,
- İklim Kanunu'nun ivedilikle hayata geçirilmesi gibi, kritik reform alanlarına odaklanmalıyız.

AB ETS ile uyumlu bir Emisyon Ticaret Sistemi'nin, hızla oluşturulması da öncelikli hedeflerimiz arasında olmalı.

Özellikle Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin modernizasyonu, yeşil ve dijital gündemle uyumlu şekilde ele alınmalı. Temiz enerji dönüşümü, yeşil ve dijital dönüşümün, eş zamanlı gerçekleştiği ikiz dönüşüm gibi konularda, kamu ve özel sektör iş birliği ivmelendirilmeli. Bu süreçte stratejik değer zincirlerinde fırsatlar yaratmak ve dayanıklı tedarik zincirleri kurmak, sürdürülebilir kalkınma hedeflerimize ulaşmada, kritik önemde gördüğümüz adımlar.

Öte yandan üyesi olduğumuz, Avrupa İş Dünyası Konfederasyonu, BusinessEurope AB-Türkiye ekonomik ortaklığının geliştirilmesini, Gümrük Birliğinin yeşil ve dijital politikaları içerecek şekilde güncellenmesini desteklemektedir. Bu süreç, stratejik alanlarda, özel sektörün hareket kabiliyetini artıran bir zemin hazırlamakla kalmayıp, uluslararası finansmana erişim ve rekabet gücümüze de katkı sağlayacaktır.

Değerli Konuklar,

Yatırımcıya, özellikle bu belirsizlik dönemlerinde, güven veren bir yatırım ortamı zaten finansmanın kilidini kolayca açabilir. TÜSİAD üyesi şirketlerin yatırım kararlarında rol alan yöneticileriyle, Mayıs ayında düzenlediğimiz çalıştayda, yatırım ortamımızdaki sorunlara odaklandık. Daha rekabetçi bir yatırım ortamı için, neler gerektiğini sorduk. Çıktılar, Türkiye'nin potansiyeliyle, yatırımcılar için cazip bir ülke olduğunu bir kez daha gösterdi; güçlü iç talep, nitelikli ve rekabetçi iş gücü, katma değerli sanayi gibi, birçok alanda bölgedeki rakiplerimizi geride bırakıyoruz. Nitekim, Orta ve Doğu Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgelerinde 2004-2023 yılları arasında en çok yatırım çeken ikinci ülke konumundayız.¹ Ancak ortak kanaat, Türkiye'nin kendine özgü sorunlarının sürdüğü yönünde, ki bu da güven ortamını zayıflatıyor, finansmana erişimi zorlaştırıyor. Peki, yatırımcılar ekonomik istikrar ve serbest piyasa koşullarının yanı sıra ne bekliyor?

- Hukukun üstünlüğü ilkesinden taviz vermeyen; adil, şeffaf, sade, öngörülebilir mevzuat
- Strateji odaklı, uygulanabilir, hedeflerle uyumlu teşvikler
- Nitelikli insan kaynağı, yetenek açığının kapatılması
- AB yeşil ve dijital dönüşüm politikaları ile uyumlu düzenlemeler
- Küresel risklerin ve fırsatların etkin değerlendirilmesi
- Ve bugünkü etkinliğin de konusu olan finansmana kolay erişim ve kaynak çeşitliliği

Değerli Konuklar,

Finansmana erişim kaynaklarını çeşitlendirebilmek şirketlerimiz ve ekonomik kalkınmamız için son derece önemli. Gelişmiş ülkelerde sermaye piyasalarının ulaştığı ekonomik hacim ve buraya atfedilen önem bizim için yol gösterici bir özellik taşıyor. Biliyoruz ki, bankacılık kanalı, ağırlıklı sağlanan finansman, yüksek faiz dönemlerinde şirketler için zorlayıcı koşullar oluşturabiliyor. Bu kapsamda, yerli ve yabancı yatırımcılar nezdinde, güvenli olarak değerlendirilen bir yatırım ortamına sahip olmak, finansman kaynaklarımızı çeşitlendirebilmek ve uygun maliyetlerde borçlanabilmek için büyük önem taşıyor.

¹ Türkiye Uluslararası Doğrudan Yatırım Stratejisi (2024-2028)

Değerli konuklar,

Küresel ekonomi, nitelikli iş gücünü ve teknolojik gelişmeyi önceliklendiren, katma değerli üretim ekseninde şekilleniyor. Buna bağlı olarak, yatırım kriterleri de, gün geçtikçe daha seçici hale geliyor. Dünya genelinde yatırımcıları her zamankinden, daha fazla temkinli olmaya iten bu koşullar, girişim yatırımlarının hacmini azaltmasa da seçiciliğini artırıyor. Bu ortamda ülkemizden çıkan başarılı girişim örneklerinin yanı sıra, yeniliğe açık ve genç yetenek havuzumuzun potansiyeli, girişimcilik ekosistemimize olan küresel ilgiyi artırıyor.

Geçtiğimiz beş yılda Türkiye, girişimcilik alanında önemli adımlar attı ve büyük ilerlemeler kaydetti; 2020 yılından bu yana ,1 milyar dolarlık ve 10 milyar dolarlık değerlemeye ulaşarak "uni-corn" ve "deca-corn" unvanını alan, toplamda altı girişim çıkarttı. Girişim sermayesi ve kurumsal girişim sermayesi fonlarının fintech, oyun, yapay zeka, sağlık ve biyoteknoloji gibi, kilit dikeylerdeki yatırımlarda, öncü olma isteğiyle girişimleri desteklemelerini çok değerli buluyoruz. Bu desteklerle büyüyen girişimler, ekosistemin rekabet gücünü artırıyor ve dünyanın birçok farklı noktasında yenilikçi girişimleri bulmak üzere, keşfe çıkan uluslararası yatırımcıların ilgisini çekiyor. Gelişmiş bir girişimcilik ekosistemine sahip olmanın açacağı bu fırsat penceresini görmeli, dünyada ses getiren daha fazla sayıda girişim çıkartmak için, atacağımız seri adımlarla girişim yatırımlarının vazgeçilmez destinasyonlarından biri haline gelmeliyiz.

Kıymetli konuklar,

Bugün iş dünyasının farklı kesimleri bir araya gelerek, güncel yatırım fırsatları, teknolojik dönüşüm ve sürdürülebilir büyüme perspektifi ile, ekonomi ve iş dünyasına yön veren konuları tartışacak.

Bu kıymetli buluşmaya ev sahipliği yaptığı için, Ege Sanayicileri ve İş insanları Derneği'ne bir kez daha teşekkür eder, saygılar sunarım.